

Quanta, quanta guerra...

1a edició: desembre del 1980

1a edició en aquesta col·lecció: maig del 2008

© Institut d'Estudis Catalans

© d'aquesta edició: Club Editor 1984, S.L.

Carrer Pujades, 74-80 - 08005 Barcelona

ISBN: 978-84-7329-129-3

Dipòsit legal: B. 26.195-2008

Disseny d'Enric Satué

Fotocomposició: Víctor Igual

Imprès a A&M, Molins de Rei

Tots els drets reservats.

Prohibida tota forma de còpia.

XXXIV

Una víctima

A la vora de la font, una noia plorava. En sentir els meus passos va alçar els ulls xops de llàgrimes i de seguida es va tapar la cara amb les mans com si es volgués amagar tota ella de mi. L'aigua rajava cantant i fugia entre falgueres. No sabia què fer, si passar de llarg o consolar la noia. Duia les mànigues arromangades i a cada braç, més amunt dels colzes, hi tenia un blau. Me li vaig asseure a la vora. Va recular, va mirar-me i, com un bocí de vidre que tot d'una un raig de sol fa brillar, li va passar pels ulls un llampec que no vaig saber si era de por o de ràbia. Es va aixecar, es va tornar a asseure, es va tornar a aixecar, va beure aigua de la font aguantant-se els cabells amb una mà, es va tornar a asseure, es va tornar a aixecar i quan ja em pensava que se n'aniria se'm va agenollar al davant i va arrencar a plorar d'una manera tan desvalguda que s'havia de tenir un cor molt dur per deixar-la. Entre sanglots em va dir el seu nom. Lena. Doblegada, amb els braços damunt de les meves cuixes i el cap ajupit, va dir baixet que tots els mals li venien de ser casada. ¡Mira! Es va redreçar i em va ensenyar els blaus. ¡Mira! ¿Veus? El meu marit. Jo no volia casar-me; volia festejar. Era ell que volia casar-se. Jo només tenia quinze anys; no em volia casar. I em va fer casar. Va venir el

que em feia por: un marit no és un promès. No era el mateix, era un altre. Que si el sopar no està fet, que si és massa calent, que si és massa fred, que si no m'agrada rescalfat... ¿com no l'ha de trobar rescalfat, va dir aixecant el cap desesperada, si a la nit no se sap mai a quina hora tornarà a casa? El peix, de vegades, el troba massa fregit, de vegades massa cru. La verdura sempre massa cuita, la carn mai no és prou tendra, et deixes enganyar; els préssecs te'ls han donat macats, et deixes ensarronar, si l'oli no és d'oliva, et deixes estafar. No has estirat bé els llençols, les arrugues no em deixen dormir, no hi ha cap camisa neta... ¿Què fas que no rentes? Aquesta camisa l'has planxada malament. ¿Què penses quan tens la planxa a les mans? I beu. S'ha convertit en un barril ple de suc de raïm trepitjat. I em balda. I sí, de vegades no he pogut rentar la roba perquè no m'he trobat bé, de vegades he hagut de fer el llit amb una esgarrapada perquè tinc feina endarrerida. ¿Per què? Vés al poble de més amunt, vés al poble de més avall per trobar patates, o mongetes, o una mica d'arròs. Vés al poble de més amunt, vés al poble de més avall per trobar quatre trossos de sabó... perquè la guerra... els renys són el meu pa de cada dia, em fan estar malalta, em fan venir ganes de morir i només puc consolar-me explicant les meves penes a la font... i plora que plora amb el cap damunt dels meus genolls.

Per entre arbres vaig veure una ombra que s'acostava. Era el marit de la Lena que jo ja sabia que es deia Magí i que feia una cara de son que espantava i una

cara de bon noi que desarmava. Em va agafar pel braç i se'm va endur sota d'un salze. ¿S'ha queixat de mi, oi? No sap fer altra cosa. Aquí on em veus sóc l'home més honrat del món i sóc aiguader t'hagi dit el que t'hagi dit ella. Diu mentides. Les diu encadenades les unes amb les altres. M'hi vaig casar perquè a quinze anys es va quedar sola al món i la vaig voler protegir. ¿Què hauria estat d'ella si no me l'hagués endut a casa? I enamorat fins a l'espinada. I em vaig trobar enganyat. No era dolça, no era bona, com si de petita haguess anat pel món amb una doble cara i, en casar-se, la doble cara li hagués caigut. És renyadora, insultadora. Que si estic carregat d'embolics, que si torno tard a casa és per culpa de tants embolics. Sóc mecànic i no he pogut anar a la guerra perquè em falta un pulmó. És gandula, sempre a punt de tirar-se'm a sobre, ungles enfora, més rabiosa que un gat. Un dia, desesperat, d'això ja fa temps, li vaig clavar una bufetada que li va deixar la galta vermella. ¿T'ha ensenyat els blaus dels braços? Els hi vaig fer jo, sí; per apartar-la, perquè se'm tirava a sobre per treure'm els ulls. No posa menjar a la taula, l'hi llença. La verdura salta de la plàtera, l'escudella de la sopera. Però davant de la gent és l'ovelleta desgraciada... Com que té aquesta cara d'àngel acabat de baixar del cel tothom la plany. Ha arribat a fer creure a la gent que es va casar per força amb un bandit. Passo nits passejant pels carrers per por d'entrar a casa. No sé mai què m'hi espera, quina una se n'ha inventada. Vaig perdut pels carrers fins a les tantes; per les vores dels pallers, per les vores dels

horts... els gossos em segueixen, els ocells fugen quan em senten. I sempre a punt d'arrencar-me els cabells del cap pel gran disbarat d'haver-me casat amb la pobreta, pobreta Lena. Mira-la, mira-la bé... Ens hi vam acostar. La Lena plorava tota decantada endavant amb les llàgrimes que se li barrejaven amb l'aigua clara que corria a amagar-se sota terra i ens va mirar una mica de cua d'ull amb un punt de dolenteria en un costat dels llavis com una amenaça de fer viure tots els inferns al seu marit. Els vaig deixar. Al cap d'una estona vaig girar-me i vaig veure que caminaven abraçats, a poc a poc, sota la llum del capvespre.

*

Aquella nit i moltes, moltes nits després, vaig somiar l'Eva. Estava dreta davant dels joncs i em cridava.